

حق حبس

بر اساس ماده ۱۰۸۵ قانون مدنی زن میتواند تا زمانی که مهر به او تسلیم نشده، از ادای وظایف زوجیت خودداری نماید به زبان ساده تر بگوییم حق حبس عبارت اذهبی است که قانون گذار به زن داده و بر اساس این حق زن میتواند به همسر خود بگوید تا زمانی که مهریه ام را دریافت نکنم حاضر به تمکین نیستم

شرایط حق حبس

با این حال اعمال حق حبس شرایطی دارد که اگر یکی از این شرایط موجود نباشد زوجه نمی تواند از این حق قانونی به درستی استفاده کند تجربه سالها کار حقوقی نشان داده در صورتی که زن از حق حبس برخوردار باشد برنده نهایی دعاوی خانواده خواهد بود اولین شرط برای اعمال حق حبس این است که مهریه حال باشد یا به عبارتی مهریه عندالمطالبه باشد در خصوص مهریه عندالاستطاعه حق حبس ای وجود ندارد شرط دیگر این است که زوجه حتی یک بار هم از زوج تمکین نکرده باشد در صورت تمکین حق زایل میشود.

اثر تقسیط مهریه در حق حبس

نظر مشهور فقها این است که تقسیط مهریه، مهریه را تبدیل به معجل نمی کند بنابراین تا زمان پرداخت آخرین قسط حق حبس زوجه به قوت خود باقی است

تمکین چیست

منظور قانونگذار از عبارت تمکین ادای کلیه وظایف مربوط به زوجیت خواهد بود که به دو بخش تمکین عام یعنی حسن معاشرت و زندگی در محل سکونت مرد و تمکین خاص به معنی برقراری رابطه جنسی تقسیم می شود

آیا تمکین عام موجب اسقاط حق حبس است ؟

برخی بر این باورند که تمکین عام حق حبس زوجه را از بین می برد و فقط تمکین خاص به معنی برقراری رابطه جنسی باعث از بین رفتن حق حبس می باشد این تصور اشتباه است و با کمال تاسف در برخی مراجع قضایی نیز مشاهده شده که فقط تمکین خاص را زایل کننده حق حبس می دانند

با توجه به رویه کنونی مراجع قضایی و همچنین رای وحدت رویه شماره ۷۳۰ حتی اگر زن بدون برقراری رابطه جنسی از شوهر تمکین عام کرده باشد به عبارتی در محل سکونت شوهر زندگی کرده باشد حق حبس او از بین رفته و نمی تواند به حق حبس استناد کند

نفقه و حق حبس

به تصریح ماده ۱۰۸۵ قانون مدنی استفاده زنان از حق و عدم تمکین منافاتی با دریافت نفقه ندارد و به عنوان استثنایی بر این موضوع که عدم تمکین موجب عدم تعلق نفقه بود در اینجا با عدم تمکین حق دریافت نفقه از بین نمی رود لازم به ذکر است چنانچه عدم تمکین زوجه ناشی از استفاده از حق حبس باشد زوج نمی تواند به استناد عدم تمکین دادخواست ازدواج مجدد تقدیم نماید

حق حبس در طلاق از طرف مرد

چنانچه مرد دادخواست طلاق تقدیم دادگاه نماید، در صورتی که قبل از این دادخواست زن به حق حبس استناد کرده و مطالبه مهریه نموده باشد مهریه که به قوت خود باقی است و بحثی در این زمینه وجود ندارد ولی زوجه نمی تواند با استناد به اینکه درخواست طلاق از طرف زوج مطرح شده به شرط تنصیف استناد کند چرا که شرط تنصیف با تمکین محقق می شود.

خلاصه مطلب

چنانچه مهریه زن عندالمطالبه باشد زن میتواند شروع زندگی مشترک و تمکین از مرد را منوط به دریافت مهریه کند اگر اعسار مرد در دادگاه اثبات گردد و مهریه تقسیط شود تا پرداخت آخرین قسط از تمامی مهریه حق حبس زوجه به قوت خود باقی است نکته دیگری که در اینجا باید بیان کنیم این است که هرچند زوجه با استناد به حق حبس از تمکین خودداری نموده ولی حق دریافت نفقه وی از بین می رود و حتی می تواند شکایت کیفری ترک انفاق مطرح نماید.

حق حبس در مذاهب خمس

تعریف حق حبس

حق حبس به عنوان یکی از حقوق غیر مالی زوجین نسبت به هر یک از زوج و زوجه معنای متفاوتی دارد.

الف) حق حبس زوجه: حبس به عنوان حق زوجه به معنای اختیار ممانعت از دخول، استمتاع و خلوت زوج است تا وقتی که زوج مهر را بپردازد در این مدت زوج نمی تواند زوجه را مجبور به تمتع کند.

ب) حق حبس زوج: زوج مالک استمتاع از زوجه است به این معنی که بهره جنسی از همسرش در انحصار اوست بنابراین او هرگونه تمتع از زوجه را به نفع خود محبوس کرده است. در این مورد بیان این نکته حائز اهمیت است که حق حبس زوج تنها در مذهب حنفی مقبول است.

حق حبس از دیدگاه مذاهب خمس

۱. مذهب امامیه: فقهای امامیه برای حق حبس یک معنا بیشتر ارائه نداده اند و آن هم متعلق به زوجه است لذا بهتر است حق حبس را حق مختص به زوجه که در واقع ضمانتی بر اجرای حق مالی اوست دانست دلیل حق حبس از دیدگاه امامیه روایت است و همینطور حرج و سختی و ضرر و زیانی است که زن در صورت نبود حق امتناع متحمل می شود در حالیکه حرج و ضرر در اسلام رفع شده است.

۲. مذهب حنفی: این حق در حنفی بدین معناست که زوجه قبل از دخول حق ممانعت دارد اگرچه به منزل شوهر رفته باشد و این حق تا زمانی ادامه دارد که همه مهر به او داده شود حق حبس زوجه در واقع ضمانت اجرای در نظر گرفته شده از طرف شارع برای دریافت مهریه به نفع زوجه است.

۳. مذهب مالکی: در مذهب مالکی به حق حبس زوجه اشاره شده که زوجه تا قبل از دریافت مهر حق دارد از دخول ممانعت کرده و نفقه طلب کند فرقی ندارد مهر حال باشد یا مدت دار ولی اگر دخول با رضایت زوجه صورت گیرد دیگر حق ممانعت نخواهد داشت.

۴. مذهب شافعی: فقهای شافعی معتقدند زوج حق دخول ندارد تا اینکه همه مال را بدهد مگر اینکه مهرش به صورت دین باشد.

۵. مذهب حنبلی: درباره حق حبس زوجه آمده است که زن میتواند زوج را از خودش منع کند تا مهرش را بگیرد البته اگر مهریه بدون مدت باشد. زیرا اگر بگوییم زن مجبور به تسلیم است اولاً خطر اتلاف بضع و ثانیاً خطر امتناع مرد از دادن مهر وجود دارد.

بنابراین حق حبس زوجه به این معنا که زوجه تا قبل از دریافت مهریه حق ممانعت از استمتاع را دارد در میان همه مذاهب مقبول و اتفافی است اما حق حبس زوج به این معنا که چون او مالک بضع زن است آن را حبس کرده و بهره جنسی از همسرش در انحصار اوست فقط در مذهب حنفی اشاره شده است.